

VAN EUROOPA

JEAN-LUC DEHAENE

KAREL VAN MIERT

Ik heb ook kritiek op deze Commissie. De verantwoordelijke commissaris had drie maanden meer nodig dan de rest van de wereld om te zien dat het crisis was. Maar ik zeg er meteen bij dat Delors in Europa een mythe is geworden, net zoals Guy en ik in België

Bij de bevolking is er een grote behoefte aan meer ethisch gedrag. Iedereen, jullie twee maar ook Kathleen Van Brempt, moet heel duidelijk zeggen waar het op staat. Gaan jullie voor Europa, of ronselen jullie gewoon wat stemmen?

Ik moet dus naar middelen zoeken om Europa metéén goed te laten reageren, zonder te beginnen dromen over een constructie zoals in Amerika. Ik ben veel pragmatischer."

Van Miert: Wat zou Europa dan nu al kunnen doen? Wat is realistisch?

Verhofstadt: "(komt tussen) Maar ik leg heel concrete voorstellen neer! Bij het begin van de crisis maakten mijn ideeën trouwens ook oppeld onder de regeringsleiders zelf. Ik hoorde de plannen nog over een 'nieuwe Bretton Woodsovereenkomst'. Maar toen kwam de crisis in een heel acute fase terecht en gebeurde wat er altijd gebeurt op zo'n moment: iedereen plooit zich terug op zichzelf en vervalt in protectionisme."

Dehaene: "Ja, maar wie heeft de G20 bij elkaar geroepen? De Europese Unie. En wie heeft daar een agenda op tafel gelegd? De Europese Unie. Al zou men natuurlijk veel meer kunnen doen."

Verhofstadt: "En dat doet men niet. Toen de G20 de eerste keer samenkwam, zei men: 'We gaan niet vervallen in protectionisme!' En vervolgens kozen zeventien van de twintig landen voor protectionistische maatregelen. Maar dat was geen probleem: ze zouden nog eens bij elkaar komen en beter doen. En wat kwam daaruit voort? Eigenlijk niets. Het IMF werd geherkapitaliseerd, omdat men geen andere keuze had: er zat geen rotte kluit meer in de kas. En dan stelden ze op vraag van de Europeanen, Sarkozy op kop, een lijstje van belastingparadijzen op. Alleen hadden ze allemaal verschillende landen in hun hoofd. Gevolg: de Kaaimeilandjes staan bij de witte landen. Echt ernstig kun je dat niet noemen."

Dehaene: "Het is allemaal niet zo makkelijk, Guy. Daarom ben ik zo voorzichtig. Zo heb ik er ook staatsvormingen doorgerekend in België. Toen ik begon bij de CVP-jongeren, heb ik ooit ook nog eens op papier gezet hoe België er idealiter moest uitzien. Maar toen ik later een akkoord moest maken met de Walen, die een heel andere visie hadden, moest ik wel een compromis maken om vooruit te raken. Je moet niet alleen een visie kunnen neerschrijven, je moet ook vooruit. En daarvoor heb je vooral mensen op het terrein nodig die zich willen vuil maken."

Verhofstadt: "(geagiteerd) Het gaat niet over dromen of niet dromen. Het punt is dat de Commissie tijdens de voorbereiding van de G20 met een uitgewerkt plan naar de Europese Raad had moeten trekken. En dat is niet gebeurd."

Dehaene: "Ge hebt gelijk: de Commissie

heeft haar rol niet gespeeld. Maar als ze uw *boekje* als plan op tafel had gelegd, had ze zich evengoed in een onmogelijke positie gewrongen."

Verhofstadt: "Dat weet ik nog zo niet. Moet er dan geen Europese financiële controle komen? Hebben we dan geen oplossing nodig voor de toxische kredieten? Gij zegt dat mijn voorstellen niet realistisch zijn, maar in de VS worden ze nu wel uitgevoerd. (luid) Omdat je anders niet uit de crisis raakt!"

Dehaene: "(rustig) Door te roepen gaat ge uw Verenigde Staten van Europa echt niet dichterbij brengen."

Verhofstadt: "Maar gij wilt niks veranderen!"

Dehaene: "Guy, als wij twee het voor het zeggen hadden, ge zoudt wat zien! En toch ga ik jouw voorstellingswijze niet gebruiken. Ik ga nu niet zeggen dat je de crisis kunt oplossen door voor 1000 miljard Europese obligaties uit te schrijven. Ik weet namelijk dat dat niet mogelijk is. Ik zal je dus helpen om die obligaties tot stand te brengen, maar ik weet dat je, als ze er al ooit komen, heel stapsgewijs tewerk moet gaan. Om in Europese debatten vooruitgang te boeken heb je wellicht beide nodig: pragmatisme én volutarisme. Daardoor hebben we in het verleden vaak goed samengewerkt."

Van Miert: Laat ons het eens over het Verdrag van Lissabon hebben. Dat kent het Europees Parlement onmiskenbaar meer bevoegdheden toe, maar de macht van de Europese Commissie gaat er níet op vooruit. Terwijl die Commissie ook de afgelopen jaren al fel tekortschoot. Een collegiaal orgaan is dat al lang niet meer.

Dehaene: "Met bijna dertig commissarissen kun je geen collegiaal orgaan meer zijn."

Van Miert: Dat kan wel als de voorzitter dat wil. Toen de Ierse commissaris niet met anticrisisplannen kwam, had Barroso moeten zeggen: 'Wacht eens even, jij gaat een plan neerleggen of anders pak ik je portefeuille af.'

Dehaene: "(met plezier) Karel is een echte journalist aan het worden: zijn vragen zitten vol eigen stellingen. Ik ben het eens met je punt over de Commissie, maar die verglijding is niet ingezet onder Barroso, die was al langer bezig. Als premier heb ik Delors nog meegemaakt op de Europese Raad: hij vroeg het woord nooit, hij nam het gewoon. En hij wist heel erg goed welke ideeën hij er wilde

doordrukken op zo'n bijeenkomst. Nadien kwamen Jacques Santer, Romano Prodi en vervolgens Barroso: die mensen wachtten netjes hun beurt af, lazen vervolgens een briefje voor en waren soms zelfs in geen enkele taal begrijpbaar. Ik wil daarmee zeggen dat de geslonken macht van de Commissie niet alleen te maken heeft met verdragen maar ook met mensen."

Verhofstadt: "Het is erg dat de Commissie niet harder op tafel klopt, want het is héél erg nodig om nu vergaande voorstellen te lanceren. Het is véél irrealistischer om te denken dat je met kleine stapjes uit deze crisis zult raken. Dit is immers geen gewone crisis. De nood is heel erg hoog: in Europa draaien er bijvoorbeeld meer toxische kredieten rond dan in de Verenigde Staten, voor meer dan 750 miljard euro zelfs. Zo'n probleem pak je niet geval per geval aan. Een gezamenlijke aanpak is absoluut noodzakelijk."

Van Miert: Maar soms is er geen gezamenlijke visie. Wat moeten we met Turkije aanvangen? En wat met voormalige sovjetrepublieken als Oekraïne of Moldavië? Waar liggen de grenzen van Europa?

Verhofstadt: "Ik ben een grote voorstander van de verdere uitbreiding van de Europese Unie. En ik weet niet waar de grenzen van Europa zullen liggen."

Van Miert: Is het niet moeilijk om de mensen in zo'n verhaal mee te krijgen? Je vraagt hen om de nationale grenzen op te geven, terwijl ze niet weten wat ze in de plaats zullen krijgen.

Verhofstadt: "Daarom voeg ik er altijd aan toe dat landen die verder willen gaan op het vlak integratie dat na de uitbreiding moeten kunnen. De verdere uitdieping van de EU mag niet belemmerd worden door de uitbreiding. Je kunt niet eeuwig blijven uitbreiden als de snelheid van Europa gelijkstaat met die van de traagste lidstaat."

Dehaene: "Ik ben niet voor een oeverloze uitbreiding. De Europese landen zullen op globaal vlak enkel een stem in het debat hebben als ze eensgezind optreden. Als je dat wilt, moet je niet - zoals Silvio Berlusconi op een bepaald moment gezegd heeft - Rusland in de EU integreren. Dat is compleet crazy. Rusland is zelf een *global actor*, dan zoek je problemen."

"Ik geloof nogal sterk in het beleid van 'nabuschap' dat de Unie hanteert: je werkt heel intens met een land samen,

maar dat betekent niet noodzakelijk dat het ook lid wordt. Het was evident en goed dat de Europese Unie die samenwerkingsvorm aanbood aan de landen aan de andere kant van de Middellandse Zee. Ik zou het ook de beste oplossing vinden voor de landen die tussen de EU en Rusland liggen. Alleen vraag ik me af of dat haalbaar zal zijn: de druk - onder meer van de Polen - zal enorm groot worden om die landen ook echt op te nemen."

Verhofstadt: "En hoe de onderhandelingen met Turkije zullen aflopen, kan niemand voorspellen. Dit is de eerste uitbreidingsonderhandeling waarvan ik niet op voorhand weet hoe ze zal aflopen. Op zijn minst zullen die gesprekken eindigen in een zeer sterk nabuschap. En als ze uitmonden in een echt lidmaatschap voor de Turken zal er weer een verdragswijziging nodig zijn om de Unie opnieuw op punt te stellen. Guy heeft gelijk als hij dan pleit voor een Europa met verschillende snelheden. Alleen geloof ik niet dat dat in de praktijk zo makkelijk zal zijn. Dat wordt geen evidente oefening."

Verhofstadt: "Niets is evident in Europa. Het Europa van de twee snelheden is absoluut nodig in een grotere unie. We gaan toch niet zo naïef zijn om eerst uit te breiden en dan wel weer te zien? Als we nog verder uitbreiden, móeten we met een kerngroep voortkunnen."

Dehaene: "Ik hoop dat de economische crisis het bewustzijn doet groeien dat er meer moet samengewerkt worden. Maar ook daar zeg ik weer: als je een stap te ver zet, blokkeert alles meteen."

Van Miert: Europa heeft in het verleden alleen stappen vooruitgezet omdat enkele belangrijke figuren aan de kar trokken. Zouden jullie het een goede zaak vinden als commissievoorzitter Barroso zichzelf zou opvolgen? En zou Tony Blair een goede eerste Permanente Voorzitter van de Europese Raad zijn?

Dehaene: "Over de aanduiding van de Permanente Voorzitter heeft het Europees Parlement helemaal niets te zeggen. Daar beslissen alleen de regeringsleiders over. Maar mij lijkt het logisch dat daar dezelfde logica speelt als bij de voorhoedegroep: degene die die job gaat doen moet tot een land behoren dat deel uitmaakt van de muntunie. Hij of zij moet uit het hart van de Europese Unie komen. Het is echter zeer de vraag of dat ook het geval zal zijn."

Verhofstadt: "Voor mij is het geen kwestie van personen en namen, maar wel een kwestie van inhoud en project. De permanente voorzitter van de Raad moet

iemand zijn die voluit voor de Europese integratie gaat. Het probleem is dat men in de Europese Raad al een hele tijd omgekeerd redeneert: men kiest voor de Europese topjobs mensen van wie men verwacht dat ze er *niet* voluit voor zullen gaan. Daarom zijn Jean-Luc en ik nooit commissievoorzitter geworden. Dat is de wereld op zijn kop. Stel je voor dat de katholieke kerk bij de pausverkiezing zou zeggen: 'Maar zeker geen katholiek!'"

Dehaene: "In de katholieke kerk kiezen ze altijd iemand die té katholiek is. Ook daar hebben wij dus geen kans, Guy."

Verhofstadt: "Blair lijkt me geen goede keuze. Groot-Brittannië maakt immers geen deel uit van de Muntunie."

Van Miert: En wat met het voorzitterschap van de Europese Commissie? Mag Barroso zichzelf opvolgen?

Verhofstadt: "De kandidaat-voorzitter van de Europese Commissie zullen we beoordelen op basis van zijn project. Als Barroso niet met een duidelijke strategie op de proppen komt, hoeft het voor ons, de liberale fractie, echt niet. Dan moet men maar naar een andere figuur op zoek. Het Europees Parlement zal een cruciale rol kunnen spelen in de aanduiding van de volgende commissievoorzitter. Hij of zij zal immers een absolute meerderheid achter zich moeten scharen. Dat wordt niet zo eenvoudig."

Dehaene: "Ik hoop dat we niet in partijpolitieke spelletjes belanden. Onze fractie heeft zich tot nu toe niet altijd even intelligent opgesteld: 'Wij zijn de grootste groep in het parlement en dus moet de voorzitter uit onze rangen komen.' Alleen vergeet men dat ook de grootste fractie in het parlement steun nodig zal hebben, want alleen kom je nooit aan een meerderheid. Je ziet het nu al averechts uitpakken: wij hebben Barroso naar voren geschoven, maar alle andere fracties reageren daar erg negatief op."

Van Miert: Hij heeft het ook niet goed gedaan.

Dehaene: "Bij Barroso speelt men iets te vaak de man, en niet de bal. Bon, sowieso zal de volgende voorzitter van de Commissie een erg moeilijke confrontatie moeten aangaan met het Europees Parlement. Terecht: als het Barroso zou zijn, zal ik hem een aantal heel pertinente vragen stellen. Maar ik hoop wel dat we daar niet in een vaudeville belanden. Als er daar iemand wordt weggestemd, dreigt dat de EU in zijn geheel te verzwakken. Dan zal het niet makkelijk worden om een andere kandidaat te vinden. Het wordt spannend."

